

Sygnatura akt I C 760/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

K., dnia 15 kwietnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Koninie Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Jan Bartniak

Protokolant: sekr. sąd. Stella Michalska

po rozpoznaniu w dniu 1 kwietnia 2015 r. w Koninie

sprawy z powództwa **T. K.**

przeciwko **(...) sp. z o.o. w K.**

o **roszczenia z umowy pożyczki**

1. oddała powództwo.
2. zasądza od T. K. na rzecz (...) sp. z o.o. w K. kwotę 3.617 zł (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) kosztów procesu.

SSO Jan Bartniak (...)

Sygn. akt I C 760/13

UZASADNIENIE

Powód T. K. wniósł o zasądzenie od (...) sp. z o.o. w K., kwoty 124.332,20 złotych wraz z „ustawowymi odsetkami” naliczonymi w sposób określony w § 4 umowy oraz zasądzenie na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania, w tym zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, że w dniu (...) r., strony podpisały umowę pożyczki na mocy której powód pożyczył pozwanej spółce kwotę 21.000 (...) (co w przeliczeniu wg kursu funta brytyjskiego na dzień zawarcia umowy pożyczki stanowiło kwotę 104.332,80 zł.) Pożyczono także kwotę 20.000 zł. Łącznie stanowi to 124.332,80 zł. będącą przedmiotem procesu. Termin zwrotu pożyczki określono na 31.12.2012 r. W § 4 umowy, strony określiły wysokość należnych odsetek liczonych od miesiąca marca 2012 r., kwotę 6.000 zł., a w następnych miesiącach "do końca roku" kwotami po 7.000 zł. miesięcznie. Powód zaznaczył, że pomimo upływu określonego w umowie terminu pozwana spółka, nie zwróciła pożyczonej kwoty.

W odpowiedzi na pozew (k.27-30) pozwana Spółka (...) „nie kwestionowała zawarcia umowy pożyczki w dniu (...) r”., podniosła natomiast w zarzucie potrącenia (w zakresie dotyczącym całości kwoty objętej żądaniem pozwu) wskazując to, że Prezes pozwanej spółki (...) zaciągnął u powoda objętą żądaniem pozwu pożyczkę, ale pożyczka ta miała być rozliczona w ramach kosztów budowy - zleconej przez powoda pozwanej spółce - domu mieszkalnego w K. przy ul. (...). „Budowę rozpoczęto wcześniej kiedy jeszcze pożyczka nie była stwierdzona w formie pisemnej.” Uzgodniono ustnie, że koszt wybudowania domu stanowić będzie kwota 290.000 zł., która nie obejmowała późniejszych robót dodatkowych, których zakres i wartość (na kwotę 63.142,38 zł.), zgodnie potwierdziły strony procesu w dniu 1.05.2013 r. Pozwana podnosiła nadto, że powód dochodzi roszczenia dotyczącego tej samej kwoty 21.000 (...) w innym postępowaniu o

sygn. akt I C (...) Sądu Okręgowego w Koninie skierowanym przeciwko córce właściciela pozwanej spółki (która jednak nie działała samodzielnie tylko jako pełnomocnik pozwanej), na podstawie umowy z dnia (...) r. Wedle pozwanej całość jej zobowiązania wobec powoda zamykała się kwotą 21.000 (...) (potwierdzonych umową z dnia 18.08.2011r.) i pożyczoną później kwotą 20.000 zł. W związku z ww. kwotą 20.000 zł. sporządzono umowę w dniu (...) r., która miała zabezpieczyć całość interesów powoda. Powód nie zniszczył pierwszej umowy i obecnie traktuje każdą z nich jako odrębne roszczenie.

Pozwana wykonała na swój koszt budowę domu zleconą jej przez powoda, wartość robót (bez robót dodatkowych) przekracza wartość przedmiotu sporu uważa więc, że rozliczyła całość długu wynikającego z umowy z dnia (...) r., stąd wnosi o oddalenie powództwa oraz obciążanie powoda kosztami postępowania poniesionymi przez pozwaną, w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Ostatecznie strony podtrzymały swoje stanowiska w sprawie.

Sąd ustalił, co następuje :

A. Ź. (1) jest właścicielem i jednocześnie prezesem jednoosobowego zarządu firmy (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K., która zajmuje się świadczeniem usług budowlanych (bezsporne, vide nadto informacja KRS dotycząca pozwanej spółki k.9-11v). A. Ź. (1) pozostawał w kontaktach z T. K. w tym decydował się pożyczyć od niego pieniądze z przeznaczeniem na działalność firmy (bezsporne), z tym że powód pożyczał pieniądze z oprocentowaniem wynoszącym 10% w stosunku miesięcznym (vide pozwany k.143v i § 4 umowy pożyczki k.8 akt). Wedle pozwanego sporna umowa pożyczki była rozliczeniem stron z pożyczek udzielonych mu wcześniej i jej treść sumowała odsetki z wcześniejszych umów, a sporządzona została (na żądanie powoda) by zabezpieczyć jego powoda z uwagi na kwotę 20.000 zł. pobraną od powoda w związku z budową przy ul. (...), pieniądze te były pozwanemu (prowadzącemu budowę na własny koszt), potrzebne dla podwykonawcy wykonującego tynki wewnętrzne. (pozwany k.92, k.143-144)

W 2011 r. powód T. K. zlecił ustną umową (powód k.91v) firmie (...) budowę domu (stan surowy zamknięty) przy ul. (...) w K., o wartości 290.000 zł.(wedle pozwanego) i 300.000 zł. (wedle powoda) i co jest niesporne umowa ta nie obejmowała kosztów tzw. robót dodatkowych (dowód : zeznania: powoda k.91-92 i k.92v, pozwanej – k.92-92v, stanowisko wyrażone w sprawie 3 Ds.(...) Prokuratury Rejonowej w Koninie, przez powoda - k.6-6v i syna powoda S. K. - k.7-7v oraz k.138v akt sprawy IC (...) tut. sądu). Strony postanowiły wówczas, że zwrot pożyczki nastąpi poprzez realizację inwestycji budowlanej prowadzonej na działce budowlanej syna powoda w K. przy ul. (...)(dowód : cyt. wyżej zeznania pozwanego, powód k.91v). Budowa została rozpoczęta we wrześniu 2011 r. (vide zapis dziennika budowy k.55-57, z tym że wedle A. Ź. (1) k.144 faktycznie dziennik budowy został wypełniony po zakończeniu robót). Ostatecznie potwierdzono zakres robót objętych umową i robót dodatkowych, ustaleniami dokonanymi przez powoda i A. Ź. (1) w dniu 01.05.2013 r.(vide cyt. pisemne ustalenia k.37-39)

Jak wynika z prowadzonej równolegle ze sprawą niniejszą, sprawy tut. sądu o sygn.. akt I C (...), (znanej sądowi z urzędu), w dniu (...) r. będąca pełnomocnikiem (...) Sp. z o.o., córka prezesa pozwanej spółki (...), G. K. (1), podpisała z powodem umowę pożyczki, na zasadach wcześniej ustalonych przez powoda i nieobecnego przy podpisaniu umowy ojca pozwanej. W treści umowy wskazano, że powód udziela pożyczki w kwocie 21.000 funtów szterlingów (w umowie określonych jako „angielskich”), która miała zostać zwrócona w dniu 18.02.2012 r. W treści umowy przygotowanej przez powoda błędnie wskazano, że została ona zawarta z pozwaną G. K. (1), gdyż w rzeczywistości pozwana występowała jako pełnomocnik spółki (...) i podpisała umowę (której warunki ustalili wcześniej powód i A. Ź. (1)) opatrując ją w miejscu oznaczonym jako „pożyczkobiorca” także pieczęcią firmową spółki (niesporne w tym, umowa pożyczki z dnia (...) r. – k.8 akt tut. sądu (...)). G. K. (1) działała zgodnie z udzielonym jej w dniu 2 maja 2011 r. pełnomocnictwem (vide pełnomocnictwo k.33 ww. akt sprawy, niesporne i zeznania św. G. Ź. – K. k.78-78v). Podobnie to córka A. Ź. (1) działająca jako pełnomocnik pozwanej spółki i powód podpisali w dniu (...) r., z przyczyn wymienionych na wstępie ustaleń faktycznych, umowę pożyczki na mocy której pozwana spółka zobowiązała się do zwrotu na rzecz powoda kwot 21.000 (...) (co w przeliczeniu wg kursu funta brytyjskiego na dzień zawarcia umowy

pożyczki stanowiło kwotę 104.332,80 zł.) i pożyczonej w trakcie budowy przy ul. (...) kwoty 20.000 zł. Łącznie stanowi to kwotę 124.332,80 zł. będącą przedmiotem procesu. Termin zwrotu pożyczki określono na 31.12.2012 r. W § 4 umowy, strony określiły wysokość należnych odsetek liczonych od miesiąca marca 2012 r., kwotą 6.000 zł., „a od kwietnia do końca roku” kwotami po 7.000 zł. miesięcznie. W umowie z dnia (...) r., doprecyzowano w porównaniu do pierwszej umowy oznaczenie strony pożyczkobiorcy, wskazując, że jest nim spółka (...) Sp. z o.o. a jej reprezentantami są: będący pełnomocnikami Spółki (k.33), F. K. i G. K. (1) – choć ten ostatni umowy nie podpisywał. (vide zawarte w aktach niniejszej sprawy: umowa k.8 akt, zeznania świadka G. K. k.78-78v, zeznania stron procesu k.91v-92v, k.143-144)

Wedle argumentacji pozwanych w obu procesach dotyczących kwoty 21.000 (...), powód T. K. posiadał wierzycelność w stosunku do firmy (...) w kwocie kwotę 21.000 funtów szterlingów oraz w postaci pożyczonej w trakcie realizacji budowy przy ul. (...) w K., kwoty 20.000 złotych, albowiem zgodnie z wolą stron umowa z dnia (...) r. miała uzupełniać wcześniejszą umowę jedynie o dodatkową ww. kwotę 20.000 zł, którą powód pożyczył A. Ż. (2) po zawarciu umowy z (...) r. Wedle G. K. (k.78) umowa z dnia (...) r., zastępowała wcześniejszą umowę z dnia (...) r.

Powód ostatecznie nie kwestionował tego, że to on zlecił spółce (...) budowę domu położonego w K. przy ul. (...) (niesporne, nadto oświadczenia powoda w sprawie IC (...) k.138v), choć wcześniej (k.60 cyt. wyżej sprawy) stwierdził, że budowa ta jest prowadzona przez syna powoda i jak określił „ja się nie wtrącam,” następnie, po odczytaniu stanowiska wyrażanego przez powoda, na ten temat, w toku postępowania w sprawie 3 Ds. (...) Prokuratury Rejonowej w Koninie (k.51-52 i k.60), odwołując się do reprezentowanej przez siebie społeczności romskiej powiedział, że „u Romów jest tak, że czy podpis należy do mnie czy do syna to jest wszystko to samo,” by ostatecznie w trakcie przesłuchania w charakterze strony (k.138v akt sprawy IC (...)), potwierdzić, to że budowa przy ul. (...) prowadzona była na zlecenie powoda. Potwierdzeniem powyższego są także stwierdzenia powoda w tym procesie, dotyczące budowy i potwierdzające że to on przekazał na rzecz wykonawcy całość należnej kwoty 300.000 zł. na budowę domu przy ul. (...) w K..(k.91v i k.143v)

Należy zauważyć także że powód przed wystąpieniem na drogę sądową w dwu sprawach dotyczących zwrotu pożyczki, pismem jego ówczesnego pełnomocnika z dnia 16.05.2013 r. zwrócił się do „(...) Sp. z o.o. z siedzibą w K.” F. K. oraz G. K. (1) o zapłatę kwoty 205.722,93 zł tytułem zwrotu pożyczki zawartej w dniu (...) r. w K. (wedle wzywającego do zapłaty) pomiędzy w/w a T. K., na którą składają się : należność główna 21.000 (...) i 20.000 złotych oraz odsetki należne od marca 2012 r. w kwocie 6.000 złotych oraz odsetki od 1.04.2012 r. do 31.12.2012 r. w wysokości 7.000 złotych (dowód : pismo z 16.05.2013 r. – k.47-49 akt sprawy C (...) znanej sądowi z urzędu, niesporne). W odpowiedzi na powyższe pismo G. K. (1) oraz F. K. wskazali, że nie są współnikami firmy (...) Sp. z o.o., a umowa pożyczki wymieniona w wezwaniu przedsądowym została podpisana na podstawie udzielonego pełnomocnictwa przez zarząd firmy (...) Sp. z o.o., a jej spłata została zaliczona na poczet budowy, którą wykonuje powyższa firma (dowód : pismo z 27.05.2013 r. – k.50).

Wedle G. K. (1): T. i S. K., w okresie od 01.09.2011 r., do 27.02.2013 r.(data złożenia zawiadomienia o przestępstwie) uporczywie nękali składając ustne zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa i jej męża F. K., na terenie firmy stanowiącej ich własność („Euro-H.-AJ” sp. z o.o. w K.) kierując pod ich adresem groźby karalne pozbawienia życia i uszkodzenia ciała, żądając wypłacenia odsetek od rzekomej umowy pożyczki choć stroną umowy był ojciec G. K., który pieniądze pożyczone od T. K. przeznaczył na budowę „domu pod jarzębem” zleconej przez pożyczkodawcę. W dniu 30.04.2013 r. Prokurator Prokuratury Rejonowej w Koninie umorzył dochodzenie w sprawie 3Ds. (...) dotyczącej uporczywego nękania przez powoda i jego syna S., G. K. (1) i jej męża F. K. w okresie od 1.09.2011 r. do dnia 27.02.2013 r. na terenie firmy (...) - (...) Sp. z o.o. mieszczącej się w K. przy ul. (...) tj. o przestępstwo z art. 190a § 1 kk wobec stwierdzenia, iż brak jest danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstwa określonego w art. 190a § 1 kk (dowód: postanowienie o umorzeniu dochodzenia – k.67-68 cyt. sprawy Prokuratury).

Powództwo w sprawie o sygn.. akt I C (...) tut. sądu skierowane przez powoda w oparciu o umowę pożyczki z dnia (...) r., przeciwko G. K., zostało oddalone.(niesporne)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie następujących dowodów :

- w oparciu o zeznania świadka G. K. (1) (k.78-79 i k.81), pełnomocnictwa udzielonego przez pozwaną spółkę - (...). Ż. – K. i jej mężowi k.33 akt sprawy), kosztorysu z wykonania robót przy budowie domu przy ul. (...) w K. (k.40-49v), dziennika budowy (k.55-56), zeznań stron procesu (k.91v-92v i k.94 oraz k.143-144 i k.145), z akt 3 Ds.(...) Prokuratury Rejonowej w Koninie w tym zawartych k.6-7v i k.67-68),

- dokumentów w postaci : umowy pożyczki z dnia (...) r.(k.8 akt), odpisu informacji KRS dotyczącej pozwanej(k.9-12v),wydruku z kalkulatora walut (k.14), ustaleń dotyczących wykonania umowy na budowę domu przy ul. (...) (k.37-38 i k. 36), dokumentów, które są niesporne i znane stronom procesu, w tym złożonych przez powoda, a zawartych w aktach sprawy IC (...) tut. sądu w postaci umowy pożyczki z dnia (...) r. (k.8), wezwania przedsądowego (k.47-49), pisma z dnia 27.05.2013 r. (k.50), kserokopii protokołu zeznania T. K. w sprawie 3 Ds. (...) (k.51-52), postanowienia o umorzeniu dochodzenia (k.55-56). akt 3 Ds.(...) Prokuratury Rejonowej w Koninie.

Należy zauważyć, że nie sposób zakwestionować tego, że powód posiadał wierzycelność należną mu od pozwanej spółki gdyż strona pozwana potwierdza swą odpowiedzialność w granicach określonych umową z dnia (...) r., podobnie nie budzi wątpliwości stron procesu to, że pozwana firma (...) wykonała zleconą przez powoda (umową ustną) budowę domu mieszkalnego na działce stanowiącej własność syna powoda, położonej w K. przy ul. (...), a zakres robót wykonanych w ramach umowy i tzw. robót dodatkowych, potwierdziły strony umowy w dniu 01.05.2013 r. (co obrazują także dokumenty zawarte - k.36-49v) Rozbieżność stanowisk procesowych stron występuje gdy powód mówi, że z tytułu pożyczki kwoty 21.000 (...) odpowiadają dwa podmioty z osobna i tak córka A. Ż. (1) jak i pozwana w tym procesie firma stanowiąca własność A. Ż. (1), nadto że na budowę przy ul. (...) powód w okresie poprzedzającym rozpoczęcie budowy, przekazał zleceniobiorcy i to bez pokwitowania kwotę 300.000 zł. Pozwani w obu procesach o zapłatę, zaprzeczają by odpowiadali z tytułu dwu pożyczek, nadto by pozwana spółka otrzymała kwotę 300.000 zł. Potwierdzają natomiast to, że kwoty określone w tzw. umowie pożyczki z dnia (...) r., miały być rozliczone i zostały rozliczone w budowie domu mieszkalnego przy ul. (...) w K.

Nie może odnieść zamierzonego celu argumentacja powoda podnoszona w trakcie procesu, a polegająca na tym, że jedynym dowodem który przesądza o zasadności żądania każdego z dwu pozwów o zapłatę jest jedna i druga umowa pożyczki, natomiast argumenty strony pozwanej nie mogą być uwzględnione gdyż firma ta nie dysponuje żadnymi dowodami potwierdzającymi to, żeby powód posiadał tylko jedną wierzycelność z umowy (drugiej) pożyczki, nadto by to on zawierał umowę dotyczącą budowy przy ul. (...), a jednocześnie wymaga by sąd przyjął jako udowodnione ustne stwierdzenia powoda, że on sam dokonał zapłaty kwoty 300.000 zł. na pokrycie kosztów budowy domu przy ul. (...) (należy tu zauważyć także to, że tym samym powód potwierdza pośrednio to że jest stroną umowy dotyczącej budowy).Niewiarygodność powoda wynika także z tego, że on sam mówi różnie na ten sam temat i tak w postępowaniu w sprawie (...) dotyczącej uporczywego nękania córki A. Ż. (1) i jej męża, przez powoda w tym procesie i jego syna S., obydwaj nie mają wątpliwości co do faktu że to powód był stroną umowy mówiąc, że „zleciłem ... budowę i wykończenie domu w K. przy ul. (...)”(powód) i „ww. podjęli się dla mojego ojca T. K. budowy domu w K. przy ul. (...)”, sam powód ostatecznie potwierdza ten fakt w sprawie IC (...) (vide k.138v cyt. akt), jednak w piśmie z dnia 31.10.2014 r. (k.115-116) ponownie mówi na użytek obalenia zarzutu potrącenia, że umowę o budowę domu przy ul. (...) zawierał S. K., stąd nie występuje niezbędna dla potrącenia „tożsamość dłużnika i wierzyciela.” Jednocześnie S. K. wskazany w charakterze świadka dla wyjaśnienia tego kto był zleceniodawcą budowy, korzysta w dniu 04.12.2013 r. z prawa odmowy zeznań.(k.62-62v i k.70-70v) Podobnie żona powoda, wskazana w charakterze świadka gdyż była obecna przy zawieraniu obydwu umów pożyczek (potwierdzał to sam powód k.83v), a także na okoliczności istotne dla sprawy IC (...) w związku z danymi ustaleniami biegłego grafologa, korzysta z prawa odmowy zeznań (vide 91, k.80 i k.91v). Powyższe łącznie dowodzi: iż powód ostatecznie potwierdza to że był stroną umowy dotyczącej budowy domu przy ul. (...) w K., (vide jego oświadczenie w sprawie IC (...) k.138v cyt. akt), jak również i to, że powód nie wykazał faktu przekazania stronie pozwanej kwoty 300.000 zł. na budowę stanu surowego zamkniętego ww. domu przy ul. (...) (bez robót dodatkowych). Natomiast niesporna okoliczność, że budowa została wykonana (vide powód k.91v) dowodzi

tego, że strona pozwana wykonała budowę domu ze środków własnych firmy i kwoty 20.000 zł. pożyczonej od powoda na potrzeby podwykonawcy i rozliczyła się ze zobowiązania kwotowego wynikającego z umowy z dnia (...) r.

Co do innych wniosków dowodowych to strony procesu wniosków takich ostatecznie nie zgłaszały (vide rozprawa z dnia 23.07.2014 r. k.91v).

Wniosek powoda, który pojawił się w trakcie przesłuchania stroni to na etapie przesłuchania strony pozwanej, dotyczący dowodu w postaci nagrania potwierdzającego fakt, jakoby A. Ż. (1) potwierdzał fakt otrzymania kwoty 300.000 zł., skutkowało koniecznością odroczenia rozprawy, by powód sprecyzował i uzasadnił wniosek zgłoszony dopiero w końcowym etapie procesu i w sytuacji gdy obie strony zobowiązano ostatecznie do złożenia wniosków dowodowych w terminie 14 dni pod rygorem pominięcia spóźnionych wniosków, na rozprawie w dniu 07.02.2014 r.(k.70v), nadto w sytuacji gdy strona pozwana podnosiła już w odpowiedzi na pozew tj. 30.10.2013 r., że sporna pożyczka została rozliczona w ramach budowy domu przy ul. (...) w K..(vide k.27 i następne), nie mógł być ostatecznie uwzględniony (choć sam w sobie materiał przedłożony przez powoda nie stanowi dowodu na zgłaszaną przez powoda tezę dowodową k.97-99) w sytuacji gdy powód ostatecznie potwierdził na rozprawie, to, że nagranie sporządził „przed podpisaniem umowy pożyczki stanowiącej przedmiot tego procesu”(vide powód k.143 akt, czyli przed dniem (...) r., co czyni zasadnym zarzut pozwanego iż wniosek ten jest spóźniony i stosownie do przepisu art.207 § 6 k.p.c. jako taki został pominięty.

Powyższe skutkuje tym, że sąd przyjął za pozwanym i świadkiem G. K. wskazany przez nich przebieg zdarzeń.

Zeznania powoda T. K. zostały przez Sąd ocenione jako niewiarygodne, w zakresie dotyczącym tego by zawarł dwie umowy pożyczki (pierwszą dnia (...) r., z pozwaną G. K. (1) na mocy której powód, miał jej pożyczyć kwotę 21.000 funtów szterlingów z terminem zwrotu pożyczki do dnia 18.02.2012r., a drugą zawartą z firmą (...) Sp. z o.o., w dniu (...) r., zgodnie z jej treścią powód miał pożyczyć spółce kwotę 21.000 funtów szterlingów oraz 20.000 złotych. Nie jest wytłumaczalny (po za działaniem na użytek procesu), brak logiki w działaniu powoda, który raz pożyczył pozwaną 21.000 funtów szterlingów i mimo tego, że nie zwrócono mu pożyczonej kwoty, powtórnie tej samej osobie działającej po stronie pożyczkodawcy, udziela pożyczki w identycznej wysokości funtów szterlingów (+ 20.000 zł.). Taka logika czyni wiarygodną argumentację strony pozwanej, która wskazywała, że druga umowa pożyczki z dnia (...) r. była jedynie uzupełnieniem pierwszej umowy, a podstawą do jej sporządzenia było to, że powód pożyczył A. Ż. (2) już po zawarciu umowy w dniu (...) r. dodatkową kwotę 20.000 złotych i tak Sąd przyjmuje.

Zeznaniom powoda dotyczącym udzielenia dwu pożyczek w kwotach po 20.000 (...) w tym spornej pożyczki, przeczy także fakt, iż formułując ww. w ustaleniach faktycznych sprawy wezwanie przedsądowe domagał się zapłaty nie tylko od pozwanej ale również od jej męża (drugiego pełnomocnika Spółki), odwołując się jedynie do umowy z dnia (...) r., nie domagając się zapłaty z tytułu umowy z dnia (...) r.

Wartość dowodowa pozostałych dokumentów przedłożonych przez strony nie budziła wątpliwości Sądu.

Sąd zważył, co następuje :

Powód T. K. wniósł o zasądzenie od pozwanej spółki kwoty 124.332,20 zł stanowiącej sumę: równowartości 21.000 funtów szterlingów (w umowie angielskich) i kwoty 20.000 zł., tytułem zwrotu pożyczki udzielonej na podstawie umowy z dnia (...) r. Tak określone roszczenie powoda oznacza, że jego podstawą prawną stanowi art. 720 § 1 k.c. zgodnie z którym, przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Jednocześnie strona pozwana w procesie potwierdza fakt odpowiedzialności co do zasady i w wysokości określonej umową z dnia (...) r. W tej sytuacji należało przyjąć, że pożyczkodawca udowodnił, to, że przysługuje mu określona w cyt. umowie wierzytelność, natomiast pożyczkobiorca (wobec żądania oddalenia powództwa) powinien wykazać to, że dokonał zwrotu tej samej ilości pieniędzy albo tej samej ilości rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Wobec zarzutu pozwanej dotyczącego „potrącenia wzajemnej należności z tytułu kosztów wybudowania przez pozwaną na zlecenie powoda

T. K., domu jednorodzinnego w K. przy ul. (...) o uzgodnionej ustnie wartości 290.000 zł. oraz robót dodatkowych” pozwana obciążała dowód wykazania okoliczności niweczących prawo powoda, do żądania zasądzenia na jego rzecz kwot stanowiących przedmiot procesu.

Skutkiem potrącenia jest bowiem to, że dwie wierzytelności przysługujące wzajemnie dwóm osobom podlegają umorzeniu. Skutek potrącenia stanowi umorzenie potrącanych wierzytelności do wysokości tej spośród nich, która jest niższa. Wierzyciel, któremu przysługuje wierzytelność o wartości wyższej, zachowuje częściowo swą wierzytelność, stanowiącą różnicę między jej wysokością a kwotą wierzytelności potrącanej. Dotyczy to zarówno nadwyżki ponad część umorzoną, jak i tej części wierzytelności, która została zgłoszona do potrącenia, jednak sąd tego nie uwzględnił. Roszczeń tych można dochodzić w drodze osobnego procesu (wyrok SN z 6 września 1983 r., IV CR 260/83, L.pl nr (...)). W efekcie potrącenia dochodzi też do wygaśnięcia wszelkich praw związanych z wierzytelnością.

Potrącenie ustawowe, uregulowane w art. 498 k.c., dochodzi do skutku nie z mocy prawa, ale na podstawie oświadczenia woli jednej ze stron. Może być ono złożone jedynie wówczas, gdy spełnione są przesłanki wskazane ww. przepisie kodeksu cywilnego. Efektem potrącenia jest taki stan, jaki by nastąpił, gdyby obaj dłużnicy spełnili swe świadczenie (funkcja zapłaty). Co prawda żaden z nich nie uzyskuje świadczenia, ale każdy zwolniony zostaje ze swojego długu. Potrącenie spełnia też funkcję egzekucyjną. Dzięki jego zastosowaniu następuje skutek taki, jakby potrącający wymusił wykonanie zobowiązania. Wreszcie potrącenie ma funkcję gwarancyjną. W momencie, kiedy staje się ono dopuszczalne, wierzyciel ma pewność zaspokojenia wierzytelności Potrącenie dokonywane jest przez skierowanie przez jedną z uwikłanych w podwójny stosunek zobowiązaniowy osób stosownego oświadczenia woli.

Przepis art. 498 k.c. przewiduje kilka przesłanek, których spełnienie umożliwia zastosowanie tej instytucji. Są nimi: wzajemność wierzytelności (tzn. gdy dłużnik jest jednocześnie wierzycielem swojego wierzyciela i odwrotnie), jednorodność świadczeń, wymagalność obu wierzytelności oraz możliwość dochodzenia ich przed sądem. Możliwość dokonania potrącenia powstaje, gdy strony są w stosunku do siebie jednocześnie wierzycielem i dłużnikiem. Wierzytelności wynikające z łączących strony stosunków prawnych, które mają być przedmiotem potrącenia, mogą wynikać z różnych tytułów prawnych i tak jest w niniejszym postępowaniu.

Świadczenia: dochodzone pozwem i przedstawione do potrącenia są jednorodnymi, gdyż każde z nich za przedmiot ma pieniądze, a przelicznik funta szterlinga nie był kwestionowany przez pozwaną spółkę.

Obie wierzytelności są wymagalne, gdyż każdy z wierzycieli może żądać spełnienia świadczenia przez dłużnika (przy czym wierzytelność pozwanej najpóźniej z momentem dokonania w dniu 01.05.2013r., ustaleń dotyczących zakresu robót wykonanych na budowie przy ul. (...) w K.). Należy zauważyć i to, że w literaturze powszechnie przyjęty jest pogląd, że wymagalna musi być jedynie wierzytelność potrącającego. Obie wierzytelności mogą być dochodzone przed sądem i posiadają cywilnoprawny charakter. Zarzut potrącenia został zgłoszony w postępowaniu sądowym związanym z dochodzeniem przez jedną ze stron swojej wierzytelności i powołujący się nań wykazał, że wierzytelność powoda na skutek potrącenia wygasła, a w związku z tym powodowi nie przysługuje. Stawiający zarzut potrącenia pozwany domagał się oddalenia powództwa w całości z powołaniem się na okoliczność, że roszczenie objęte żądaniem pozwu wygasło wskutek potrącenia. W odniesieniu do ww. kwestii należy powołać się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 2013 roku, sygn. II CSK 476/12 (LEX nr 1314394), w którym Sąd Najwyższy wskazał, że termin wymagalności należy rozróżnić od terminu spełnienia świadczenia, który w przeciwieństwie do obiektywnie określonej wymagalności jest ukształtowany subiektywną wolą stron, a jego uchybienie rodzi konsekwencje w postaci opóźnienia lub zwłoki. W doktrynie i judykaturze przyjmuje się, że przez wymagalność rozumieć należy stan, w którym wierzyciel ma prawną możliwość zaspokojenia przysługującej mu wierzytelności (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z 12 lutego 1991 roku, sygn. III CRN 500/90, OSNC 1992/7-8/137). Ponadto zdaniem Sądu samo złożenie oświadczenia o potrąceniu stanowi o postawieniu go w stan wymagalności.

Pozwana spółka skonkretyzowała swą wierzytelności (wierzytelność potrącającego to min. 290.000 zł. i tak to Sąd przyjął mimo, że wedle powoda za budowę „zapłacił on kwotę 300.000 zł.,” stąd można by przyjmować kwotę wskazaną przez powoda jako należność za roboty wykonane w ramach umowy, jednakże do rozliczenia przyjęto

kwotę wskazana przez pozwaną, ponadto należy zauważyć, że pozwanej przysługuje roszczenie z tytułu części robót dodatkowych), co przy wartości przedmiotu sporu tj. 124.332,20 zł. + odsetki za okres objęty żądaniem pozwu liczone wg. § 4 umowy z (...) r., skutkuje umorzeniem wzajemnych wierzytelności stron procesu do wysokości kwoty dochodzonej w pozwie i oddaleniem powództwa. Oświadczenie o potrąceniu, powoduje odpowiednie umorzenie wzajemnych wierzytelności.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. i wobec treści wyroku powód przegrał niniejszy proces stąd jest on zobowiązany zwrócić pozwanej spółce poniesione przez nią koszty procesu, które obejmowały wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 3.600 złotych (§ 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U.2013.490) oraz 17 złotych tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

SSO Jan Bartniak